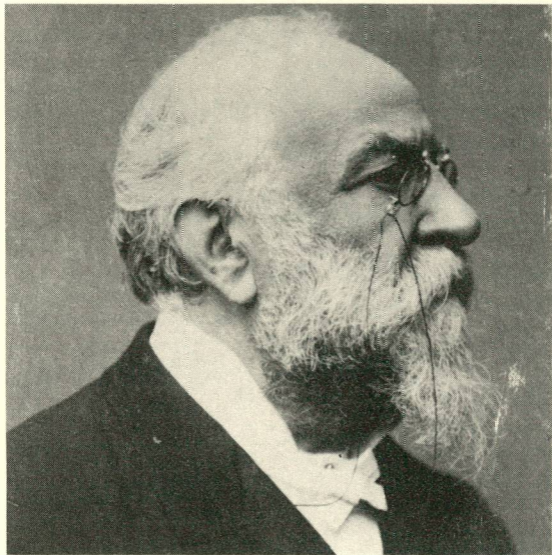

COREMANS, Andries Edward, advocaat en volksvertegenwoordiger (Antwerpen 1 februari 1835 - Antwerpen 2 november 1910).

Zoon van een zeer welgestelde timmerman ; volgde de humaniora eerst bij de jezuïeten, daarna aan het

atheneum van zijn geboortestad, dat hij in 1852 als primus verliet. In 1859 behaalde hij het doctoraat in de wijsbegeerte en de letteren (klassieke filologie) te Luik. Als leraar voltooide hij in 1861 aan de Vrije Universiteit van Brussel zijn studies in de rechten, waar hij in Luik aan begonnen was. Hij liet zich onmiddellijk inschrijven aan de balie van Antwerpen.

Bij de oprichting van de Nederduitsche Bond in 1861 werd hij gekozen tot secretaris, om in het bestuur de katholieke opinie te vertegenwoordigen. Toen hij in 1865 voorzitter van die vereniging werd, met een katholieke ondervoorzitter naast zich, gold hij blijkbaar als liberaal of tenminste als een neutrale figuur. Hij was in 1868 actief in de Meeting-gezinde Union libérale. De eerste Antwerpse socialisten zouden omstreeks 1870 verklaren dat hij hen als democraat in hun verwachtingen teleurgesteld had. De omstandigheid dat hij vrijwel niet aan een partij gebonden was, heeft misschien zijn snelle politieke carrière in de beginperiode van de Meetingpartij bevorderd: provincieraadslid van 1864 tot '68, gemeenteraadslid van 1866 tot '72 ter vervanging van J. van Ryswyck, volksvertegenwoordiger in 1868. Die omstandigheid belette niet, evenmin als het feit dat hij alleen met Pasen de kerk bezocht, dat hij tot kort voor zijn dood in het parlement bleef zetelen namens de Meeting, die toen louter de Antwerpse katholieke partij geworden was.

In de Kamer was hij gedurende een twintigtal jaren zo ongeveer de verpersoonlijking van de V.B. O.a. zijn uit zijn initiatief vier taalwetten ontstaan: die betreffende de strafrechtspleging van 1873 en '91, en die betreffende het hoger, normaal en middelbaar onderwijs van 1883 en 1910. Verschillende andere taalwetten heeft hij tot stand helpen brengen. Bij de oprichting van de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen kwam het voorzitterschap hem als het ware toe (1885-'91), zoals hij ook werd vereerd met de lidmaatschappen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (1891) en van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden (1897). Maar hij was toen al voorbijgestreefd door een meer radicale jongere generatie: advocaten die voor alle rechtbanken en hoven in het Nederlands pleitten; politici die, bij de invoering van het meervoudig algemeen stemrecht, de V.B. in de christen-democratie inschakelden; volksvertegenwoordigers die Nederlands spraken in de Kamer. Wel heeft Coremans bij de grondwetsherziening een stelsel van zuiver algemeen stemrecht voor mannen voorgestaan. Maar hij koos in 1894 partij tegen de daensistische democraten in Aalst en voor de kandidaten van de katholieke kiesvereniging, namelijk Woeste en de Vlaamsgezinde Van Wambeke, die hem trouw gesteund had inzake de taalwetgeving.

In 1915 beschreef Raf Verhulst als volgt de manier waarop Coremans zich in de kiezersvergadering deed gelden om op de kandidatenlijst geplaatst te worden: „Coremans kon dat prachtig, alle kieskeurigheid over boord werpend, volmondig en brutaal volks, afdalend tot het minst ontwikkelde gedeelte van zijn toehoorders, wier grove lach toch heel de zaal meetrok.” Ook in het parlement joeg hij graag zijn tegenstanders op stang met brutale aanvallen. Volgens sommigen zou hij

er met meer diplomatie soms betere resultaten bereikt hebben. Dat gold dan vermoedelijk toch alleen op korte termijn.

Tenminste vanaf het overlijden van Jan de Laet in 1891 oefende Coremans grote invloed uit op l'Escaut, die als „zijn” blad gold. Het werd geloofd als het enige radicaal-Vlaamsgezinde Frans-talige dagblad in België.

In mei 1910, enkele maanden voor zijn dood, eindigde Coremans' parlementaire loopbaan. De 75-jarige leed zwaar aan nierstoornissen en suikerziekte en was bijna blind; herhaaldelijk was hij langdurig afwezig uit het parlement. Toen de tegenpartijen een incident opschroefden tot een financieel schandaal, werd hij door de Meeting niet meer op haar kandidatenlijst geplaatst, maar vervangen door Frans van Cauwelaert.

LITERATUUR: G. Segers, *Edward Coremans, 1835-1910*, in *Jaarboek van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1911, p. 339-398); - F. Heuvelmans, *Edward Coremans* (1911); - E. Corr, *Edward Coremans. Herinneringen van zijn dochter* (1936); - L. Wils, *Het ontstaan van de Meetingpartij te Antwerpen en haar invloed op de Belgische politiek* (1963); - E. Mendioux, *Edward Coremans. Bijdrage tot de geschiedenis van de taalwetgeving* (1967); - P. van Molle, *Het Belgisch Parlement. Le Parlement belge 1894-1969* (1969).

LODE WILS